

Kitaaba Daani'el - Lakkoofsa Dhibba Tokkoo fi Afurtamii Sagalii

Iccitii Waaqayyoo Mul'ifame: Waaqayyummaa fi Namummaa Tokko Taasisuu

Jeff Pippenger
2024-03-21

ଆମେ ଦାନିଏଲ ଅଧ୍ୟାୟ ଏଗାରର ଚାଳିଶତମ ପଦରେ ପୁରତ୍ତିନିଧିତ ଇତିହାସକୁ ବିଚାର କରୁଥିଲୁ । ବରତ୍ତିମାନ ଆମେ ସହି ପଦର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଇତିହାସ-ରଖାକୁ ଆଲୋଚନା କରୁଛୁ, ଯାହା ପୃଥିବୀ-ପଶୁର ପୁରୋଗ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଶୁଭକର ଇତିହାସକୁ ପୁରତ୍ତିନିଧିତ କରେ । ତୃତୀୟ ଦୂତ ଆସିବାବଳେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ନିଜ ଦୈବତ୍ୱକୁ ମାନବତ୍ୱ ସହିତ ଯୋଡ଼ିଦେଇଥିବାରରେ ଯେ ଇଶ୍ୱରତ୍ୱର ରହସ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ, ତାହାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଯେଉଁଠି ଅଧ୍ୟାୟ ସତ୍ତ୍ୱରେ ଥିବା ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଦୁଇଟି ଲାଠିର ଏକତ୍ରୀକରଣକୁ ସନ୍ଦର୍ଭ-ବିନ୍ଦୁ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛୁ । ପଢ଼କ୍ତି ପରେ ପଢ଼କ୍ତି, ଯେ ଇଶ୍ୱରତ୍ୱର ରହସ୍ୟର ସନ୍ଦର୍ଶକୁ ଯୋଗ୍ୟ ସପ୍ତମ ତୃତୀୟ ଧର୍ମ ସମୟରେ ସମାପ୍ତ ହେଉଥିବା ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ, ସହି ସନ୍ଦର୍ଶକୁ ପୁରତ୍ତି ପାଉଲ ବିଶେଷ ଭାବେ ଲାଠିଦିଆଡ଼ିକ ପାଖକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ଯେଉଁଠି, ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ପାଉଲତ୍ୱର ସାକ୍ଷ୍ୟ ସହି ଏକ ଇଶ୍ୱରତ୍ୱର ରହସ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଛି, ଯାହା 1888 ମସିହାର ଜୋନ୍ସ ଏବଂ ଖାଗନରତ୍ୱ ସନ୍ଦର୍ଶରେ ପୁରତ୍ତିନିଧିତ ହୋଇଥିଲା, ଏବଂ ସହି ସନ୍ଦର୍ଶ ଲାଠିଦିଆଡ଼ିକ ପାଇଁ ଥିଲା ।

Ani ani akka isinii fi warra Laa'odiiqeyaa keessa jiraniif, akkasumas warra hedduu kanneen fooniin fuula koo hin arginiif, ani akkam guddaa qabsoo qabaachuu koo akka beektan nan fedha; Kunis akka garaan isaanii jajjabeeffamuuf, jaalalatti walitti hidhamanii akka ta'aniif, guutummaa hubannaa mirkanaa'aa irraa badhaadhina hundumaatti akka ga'aniif, iccitii Waaqayyoo, jechuunis kan Abbaa fi kan Kiristoos beekuudhaaf; Isuma keessatti qabeenyi ogummaa fi beekumsaa hundinuu dhokfamee jira. Qolosaayis 2:1-3.

Hojiin araaraa, jechuunis walitti hidhuu ulee lamaa kan Waaqummaa fi namummaa, yeroo ergamaan sadaffaan dhufe jalqabe; garuu Phaawuloos waa'ee raawwii dhumaa fi guutuu ta'ee ta'uu walitti makamuu ulee lamaanii, isa iccitii Waaqayyoo ta'e, dubbachaa jira. Kanaaf, inni ergaa sana akka ergaa Laa'odiiqeyyaatti, isa jalqaba bara 1856 keessatti dhufe, ergasii bara 1888 keessatti irraa deebi'amee, achiis Fulbaana 11, 2001 irratti raawwii isaa guutuu argateetti adda baasa. Phaawuloos yeroo iccitii Waaqayyoo, isa afuuffii malakata torbaffaatiin xumuramuu qabu, dhiheesse, mana qulqullummaa amala dachaa qabu keessatti adda baasa. Inni iccitii sana mataa fi qaamaatti qooda.

Inni mataa dhagnaa, jechuunis waldaa, ti; inni jalqaba, warra du'an keessaa angafaa dhalateedha; akka inni waan hundumaa keessatti sadarkaa olaantummaa qabaatuuf. Sababni isaas guutummaan hundinuu isa keessa akka jiraatu Abbaan gammadeera; akkasumas dhiiga fannoo isaa tiin nagaa erga godhee booddee, isaatiin waan hundumaa ofitti araarsuuf, jechuunis wantoonni lafa irra jiran yookaan wantoonni mootummaa samiitti jiran hundi, isaatiin ofitti araaraman. Isin immoo, warri dur keessa yaada keessaniin hojii hamaa irraa kan ka'e fagaattanii diinota taatanii turtan, amma garuu qaama foon isaa keessatti du'aatiin isin

araarseera; fuula isaa duratti isin qulqulloota, mudaa hin qabne, ceephaafis hin saaxilamne godhee isin dhiheessuuf. Kunis yoo amantii keessatti hundeeffamtanii jabaattanii turtan, abdi wangeelaa isa dhageessan irraa utuu hin sochoone ta'e; wangeelli kunis uumama samii gad jiru hundaaf lallabameera; anis Phaawulos tajaajilaa isaa ta'eera. Ani amma dhiphina isiniifan keessa jiru keessatti nan gammada; qaama isaa jechuunis waldaa isaatiif jedhee, dhiphina Kiristoos keessaa isa hafes foon koo keessatti nan guuta; waldaa sanaafis ani akka qoodama hojii Waaqayyoo isa isiniif anaaf kennameetti tajaajilaa ta'eera, dubbii Waaqayyoo guutuuf. Qolosaayis 1:18–25.

Kiristoosiin mataa dha; inni waan hundumaa keessatti durfannaa qabaachuu qaba; waldaan Isaas qaama dha. Waliin ta'uun mataan fi qaamni walitti makamuun Waaqummaa fi namummaa bakka bu'u; akkasumas dhugaan guddaan biraan illee as keessatti ibsama. Hariiroon mataa fi qaama keessaa inni jedhu, mataan qaama irratti durfannaa qabaachuu qaba. Ilmaan namaa, warri fakkii Waaqayyootiin uumaman, keessatti humnoonni ol aanoon (mataa) humnoota gadi aanoo (qaama) irratti mootummaa qabaachuu qabu. Waliin ta'uudhaan isaan uumama tokko ta'u; yookaan jecha mana qulqullummaa Yohaannis safaruuf turetti fayyadamnaan, iddoo qulqulluu (namummaa, qaama) fi Iddoo Hundumaa Caalaa Qulqulluu (Waaqummaa, mataa) bakka bu'u. Isaan lamaan kun akkamitti “ulee tokko” yookaan qaama tokko keessatti walitti makaman, hojii “araaraatiin-tokkummaa” dha. Phaawulos itti fufa:

Kana ani tajaajilaa ta'e, akka qooda hojii Waaqayyoo isa isiniif anaaf kennameetti, dubbii Waaqayyoo guutuu bira ga'uuf; jechuunis iccitii isa baraa fi dhaloota irraa dhokfamee ture, amma garuu qulqulloota isaatti mul'ifame sana: Isaanitti Waaqayyoo badhaadhummaa ulfina iccitii kanaa saba keessaa maal akka ta'e beeksisuu fedha; innis Kiristoos isin keessa jiraachuun, abdiin ulfinaa dha: Isa kana nuyi lallabna; nama hundumaa akeekkachiisaa, nama hundumaas ogummaa hundumaan barsiisaa; akka nama hundumaa Kiristoos Yesuus keessatti mudaa hin qabne taasisnee dhiheessinuuf: Kanaaf anis nan dadhaba; akka hojii isaa isa humnaan ana keessatti hojjetu sanaatti, ciminaan nan falma. Qolosaayis 1:25–29.

Mudamuun guutummaan dhibba afurtamaa afurii fi kuma afurii, inni “nama hundumaa Kiristoos keessatti guutuu” dhiheessu, “iccitii Waaqayyoo” dha; innis walitti makama waaqummaa fi namummaa ti; yookaan akka Phaawuloos ibsetti, “Kiristoos” namummaa “keessatti” jiraachuun “abdiin ulfinaa” dha. Bara sagalee Xurumbaa Torbaffaa keessaa iccitiin sun raawwatama. Yeroo Hisqi'eel walitti qabamuu sana ibsutti, hariiroo fakkeenyummaa sana agarsiisuuf ulee lama fayyadama; tokko mootummaa kaabaa fi tokko mootummaa kibbaatiif; kunis lakkoofsa “afurtamii jaha”tiin mana qulqullummaa bakka bu'a. Uleen hariiroo fakkeenyummaa “afurtamii jaha” jedhamuun agarsiifamu, hariiroo fakkeenyummaa “dhibba lamaa fi digdama” wajjin walitti hidhamee jiraachuu qaba.

Lama dhibba lamaa fi digdamni mallattoo waaqayyummaa fi namummaa walitti makamaa dha. Maxxanfamuu Macaafa Qulqulluu King James bara 1611 irraa jalqabee, hanga dhiheessuu jalqabaa ergaa Miller bara 1831tti, achiis maxxanfamuu ergaa sanaa bara 1833 keessa Vermont Telegraph keessatti ga'uutti, waggaa dhibba lamaa fi digdama dha. Ergaan Miller sirna-qabeessa ta'uu dabalata beekumsaa Macaafa Qulqulluu irraa argame sanaati; kunis yeroo macaafni Daani'el

bara 1798 keessatti hiikamee bane keessatti ta'e. Guyyaa jalqabaa bara 1611tti, sanadi waaqayyummaa qabu tokko maxxanfame; guyyaa xumuraa bara 1831tti immoo, maxxanfamni namaa tokko dhugaa waaqayyummaa bara 1798 keessatti hiikamee bane irratti hundaa'e ba'e.

Guyyoonni sadan sun waggaa dhibba lamaa fi digdamii qofa utuu hin ta'in, caasaa jecha Afaan Ibrootaa "Dhugaa" jedhamu kan qubeewwan jalqabaa, kudha-sadaffaa fi isa dhumaa alfabetaa Afaan Ibrootaa walitti makuun jecha "Dhugaa" ijaaruudhaan uumamuus ni bakka bu'u. Maxxansa waaqayyoo jalqaba irratti, akkasumas maxxansa namaa dhuma irratti; 1798 immoo dabaluu beekumsaa kan garee namoota hamoota beekumsa sana didan mul'isu bakka bu'e, kanaafis qubee kudha-sadaffaa, mallattoo fincilaa ta'e, bakka bu'e. Walitti hidhamiinsi waggaa dhibba lamaa fi digdamii sun sochii ergamaa isa jalqabaa keessatti hundeeffame; sochiin ergamaa isa sadaffaa immoo dhugaa-baatu lammaffaa ni kenna.

Bara 1776tti keessatti sanadiin waaqayyoo, Ibsa Bilisummaa, maxxanfame; waggoota dhibba lamaa fi digdamii booda, bara 1996tti, sanadiin namaa kan ta'e maxxansi The Time of the End ni maxxanfame. Sanadiin namaa kun dabalata beekumsaa yeroo dhumaatti bara 1989tti uumame irraa madde; kunis akkuma bara 1798 keessatti ta'e, ergaa waaqayyoo kan Ibsa Bilisummaa tiin bakka bu'ame irratti fincila uume. Dabalanni beekumsaa bara 1996tti, Ameerikaan bilisummaa fi walabummaa isheen bara 1776tti labsatte seera Dilbataa yeroo dhihoo dhufu irratti akka dhabdu fuuldura ishee adda baase. Kunis lakkoofsi dhibba lamaa fi digdamii walitti makamuu waaqayyummaa fi namummaa akka agarsiisu dhugaa baatu lammaffaa kenna; dhugaa baatuun lammaffaan sun mallattoo "Truth" jedhuun dhiyaate, akkasumas seenaa ergamaa jalqabaa keessatti dhugaa baatu jalqabaa (inni jalqabaa), fi seenaa ergamaa sadaffaa keessatti dhugaa baatu lammaffaa (inni dhumaa) ta'ee bakka bu'ame.

1776 jechuunis yeroo jalqaba bineensa lafaa akka mootummaa ja'affaa raajii Macaafa Qulqulluu ta'ee dhugumaan jalqabuu isaa dura turee agarsiiseera. Yeroo qophii sana keessatti mallattoon dhugaa ammas yeroo biraa 1776n adda baafame; kunis jalqaba Ameerikaa Gamtoomanii agarsiisa; 1798 immoo jalqaba Ameerikaa Gamtoomanii akka mootummaa ja'affaa raajii Macaafa Qulqulluu ta'ee agarsiisa. Seenaa jalqabaa fi xumuraa sana gidduutti, 1789n xalayaa giddugaleessaa agarsiise; yeroo koloneewwan kudha sadiin Heera mootummaa mirkaneessan. Guyyoonni sadan kunneen hundinuu "dubbachuu" Ameerikaa Gamtoomanii bakka bu'u; jechuunis Labsii Walabummaa bara 1776, Heera mootummaa bara 1789, fi Seerota Alien and Sedition bara 1798ti. Seenaa sun waggaa digdamii lama bakka bu'a; kunis kudhan keessaa tokko yookaan ushuraa dhibba lamaa fi digdamaatii; kanaafis walitti dhufeenya Waaqummaa fi namummaa walitti makameef mallattoo ta'a.

Bakka isaa seenaa bineensa lafaa isa jalqabatti akka hoolaatti (waaqummaa) mul'ifamee, dhumarratti garuu akka jawweetti (namummaa) xumuramu agarsiisa. Bara 1776 Labsiin Walabummaa waaqummaa mallatteessa; Seeronni Aliyenii fi Seeronni Aflatamuu immoo namummaa bakka bu'u; waggoota digdamii lama keessatti, kan bulchiinsi bineensa lafaa akka mootummaa ja'affaa raajii Macaafa Qulqulluu ta'ee jalqabuun dura darban keessa, ce'umsi hoolaa irraa gara jawweetti ta'u fakkeenyaan mul'ifameera.

Jalqabni waggoota murtii kuma lamaa fi dhibba shanii fi digdamii irratti mootummaa kibbaa Yihuudaa jalqabni isaa, jalqaba waggoota kuma lamaa fi dhibba sadii kan Daani'el boqonnaa saddeet, lakkoofsa kudha afuriin walitti hidhata qaba. Iddoon qulqulluunii fi loltoonni Yihuudaa keessatti miilla jala dhidhiitamu isaani baraa dhaloota Kiristoos dura 677 keessatti jalqabe; raajii waggoota kuma lamaa fi dhibba sadiis waggaa dhibba lamaa fi digdama booda, jechuun baraa dhaloota Kiristoos dura 457 keessatti jalqabe. Uleen mootummaa kibbaa Yihuudaa mallattoo afurtamii fi jahaatiin mootummaa kaabaa wajjin walitti hidhameera; akkasumas hidhaa dhibba lamaa fi digdamaatiin waggoota kuma lamaa fi dhibba sadii wajjin walitti hidhameera.

Phaawulos tajaajilaa bulchiinsa Waaqaati jedhee of ibse; achiis bulchiinsa inni tajaajilaa ture icciti Waaqaati jedhee hiike; iccitiin sunis Kristos isin keessa jiru, inni abdi ulfinaa ta'e dha. Inni yeroo xalayaa gara Ximotewos barreessettis dhugaa kana caalaatti ibsa.

Ulfinaan malee icciti waaqeffannaa guddaadha: Waaqni fooniin mul'ate, Hafuura keessatti qajeelcha argate, ergamootaan mul'ate, Ormoota gidduutti lallabame, biyya lafaatti irratti amaname, ulfinaan ol fudhatame. 1 Ximotewos 3:16.

Phaawulos asitti dubbata akka iccitiin waaqeffannaa Waaqayyo foon keessatti mul'ifamee ta'e. Waaqayyo mataa dha, foon immoo qaama dha. Iccitiin waaqeffannaa Kiristoos amanaa keessatti argamuudha; innis waaqummaa fi namummaa walitti makamuudha. Phaawulos akkasumas akkuma Hosea godhe fakkeenya gaa'elaa ni fayyadama.

Nu qaama isaa keessaa, foon isaa keessaa, lafee isaa keessaa xinnaawwan isaati. Kanaaf namni abbaa fi haadha isaa dhiisee haadha manaa isaati ni maxxana; isaan lamaanis foon tokko ni ta'u. Kun icciti guddaadha; ani garuu waa'ee Kiristoosii fi waldaa dubbadha. Efesoon 5:30–32.

БТыкчырык отут сүүрээлинде, Иезекииль ахыргы күннэрдин кэриэтин — сөтүөлээх биир сүүрүк төрт он төрүт тыһыыннаахтары кытта сангарыллыбыт кэриэтин — быһааран, икки таябы холбон көрдөрөр ойуулааһын биэрэр. Ол икки таяк, уһуйаарынан уһуйаар, Осия уонна Павел кэргэннээх буолуу туһунан метафоратыгар киирэллэр. Олор холбоһон бүтэрбитэрин кэннэ, олор уон икки норуот буолбакка, биир норуот буолаллар эбит, үйэттэн-үйэбэ диэри.

Ani biyya Israa'el keessatti, tulluuwwan isaa irra, saba tokko isaan nan godha; mootii tokko immoo hunduma isaani irratti ni mo'a; isaanis lammata saba lama hin ta'an, mootummaa lamaattis gonkumaa deebi'anii hin qoodaman. Isaanis lammata waaqolii isaani tolfamoo, wantoota jibbisiisoo isaani, yookaan yakka isaani kaminiinuu of hin xureessan; ani garuu iddoo jireenya isaani hundumaa keessaa, isa keessatti isaan cubbuu hojjetan keessaa, isaan nan oolcha, isaan nan qulqulleessas; akkasitti isaan saba koo ni ta'u, anis Waaqa isaani nan ta'a. Hisqi'el 37:22, 23.

Walitti dhufuun Hisqi'eel yeroo isaan mootummaa lamaanitti hiramuu isaani irraa hafanii, deebi'anii cubbuu akka hin hojjenne, yeroo qulqulleeffaman, yeroo Waaqayyo Waaqa isaani tokkicha ta'ee fi isaan mootii tokko qofa qabaatan ifatti agarsiisa. Onkololeessa 22 irratti, Ergamaan Kakuutichaa akkuma tasaa mana qulqullummaa dhufee uummata Isaa “qulqulleessuuf”

dhufe. Inni mootummaan tokko akka isaaf kennamuuf dhufe; uummanni mootummaa sanaa immoo akka Pheexiroos ibsutti yeroo sana mootummaa lubootaa fi mootota ta'uu qabu turan. Guyyaa sana irratti misirrichis gaa'ela sanaaf dhufe; kunis icciti Phaawuloosii fi Hose'aan ibsanidha, kan walitti makamuun waaqayyummaa fi namummaa agarsiisu. Yohaannis immoo icciti sana, isa Phaawuloos “Kiristoos isin keessa jiraachuun abdi ulfinaa ti” jedhee ibse, guyyoota malakata ergamaa torbaffaatiin xumurama qabaachuu isaa beeksisa.

Kodwa emihleni yezwi lengelosi yesikhombisa, lapho isizoqala ukukhala ngecilongo, imfihlakalo kaNkulunkulu iyakugwaliseka, njengalokho akumemezela ezincekwini zakhe, abaprofethi. IsAmbulo 10:7.

Ergamoonni torbaffaan balaa sadaffaadha; innis Fulbaana 11, 2001 irratti dhufe. Ergamoonni torbaffaan yeroo ergamoonni sadaffaan seenaa bara 1844 keessatti dhufe irraa eegalee afuufuu jalqabe; garuu fincilli bara 1863 hojii sana akka hin xumuramne dhowwe. Ergamoonni sadaffaan dhufe, buufatni torbaffaanis Fulbaana 11, 2001 irratti deebi'ee afuufuu jalqabe; yeroo kanattis “icciti Waaqayyoo” “xumuramuu” qaba. “Iccitiin” sun walitti makamuummaa Waaqummaa fi namaummaa ti; kunis kuma dhibba tokkoo fi afurtamii afur kan uumu, isaanis achii booddee alaaba fi waraana Waaqayyoo ta'u. Kanaaf, boqonnaan soddonii torbaffaa Hisqi'eel kan jalqabu Hisqi'eeliin gara sulula lafeewwan du'anii goganitti geeffamuu isaatiin. Lafeeleen sun Fulbaana 11, 2001 irratti Adveentizimii Laa'odiiqeyaa bakka bu'u; kanaafis Phaawulos wangeela isaa kan icciti Waaqayyoo Laa'odiiqeyootaaf ni dubbata.

Ani ani isinii beektan barbaada; isinif, warra Laa'odiiqeyaa jiranif, akkasumas warra hamma ammaatti fooniin fuula koo hin arginiif hundumaaf, qabsoo guddaa akkamii akka qabu. Kunis akka garaan isaanii jajjabaatuuf, jaalalatti walitti hidhamanii, badhaadhummaa guutuu hubannaa irraa dhufu hundumaatti akka ga'aniif, icciti Waaqayyoo, jechuunis kan Abbaa fi kan Kiristoos beekuuf; isa keessatti qabeenyi hundinuu kan ogummaa fi beekumsaa dhokfamee jira. Qolosaayis 2:1–3.

ଏହା ମଧ୍ୟ ସହି ବରଂଶନା ଯାହାକୁ ସିଷ୍ଟର ହୃଦୟ ଇଜିକିଏଲଜକର ମୃତ ଶୁଷ୍କ ଅସ୍ଥିଗୁଡ଼ିକ ସହ ସମ୍ପର୍କିତ କରନ୍ତି ।

“Garuu fakkeenya kun kan lafee gogaa addunyaatti hojjetamu qofa miti; warra ifa guddaadhaan eebbifaman irrattis ni hojjeta; isaanis lafee goggogaa sulula keessaa fakkaatu. Isaan bifa namootaa qabu, ijaarsa qaamaa qabu; garuu jireenya hafuura hin qaban. Garuu fakkeenya sun lafee goggogaa san nama fakkaatanii walitti hidhamee qofa hin dhiisu; sababiin isaas, qaamni fi mallattoon isaa sirriitti wal-simuu qofti ga'aa miti. Hafuurri jireenyaa qaamota sana jiraachisuu qaba, akka isaan ol dhaabatani hojii keessa seenaniif. Lafeewwan kun mana Israa'el, waldaa Waaqayyoo, agarsiisu; abdiin waldaas dhiibbaa jireenya kennu kan Hafuura Qulqulluu ti. Akka isaan jiraatan, Gooftaan lafee goggogaa irratti hafuura afuufuu qaba.”

“Hafuurni Waaqayyoo, humna isaa jireenya kennuun, akka muruqnii fi hidhiin hafuura hundinuu hojii irra oolan, nama hundumaa keessatti jiraachuu qaba. Hafuura Qulqulluu malee, hafuura Waaqayyoo malee, qalbii keessatti hollachuu-dhabuu, jireenya hafuura dhabuu jira. Namoonni baay'een jireenya hafuura hin qabne maqaan isaanii galmee waldaa irratti galmaa'anii jiru; garuu kitaaba jireenyaa Isa hoolichaatti hin barreeffamne. Isaan waldaatti

dabalamu danda’u; garuu Gooftaa wajjin tokkoomanii hin jiran. Isaan raawwii dirqama murtaa’e tokko tokkoo keessatti cimoo ta’uu danda’u, akkasumas akka namoota jiraatanii jiranitti ilaalamuu danda’u; garuu baay’een isaanii keessaa warra, ‘maqaa akka jiraattu qabda, garuu duuteetta’ jedhaman keessaa jiru.”

“Yoo lubbuun gara Waaqaatti dhugumaan yoo hin jijjiiramne; yoo hafuuriin jireenya Waaqaas lubbuu sana gara jireenya hafuura hin jiraachifne; yoo warri dhugaa himatan qajeelfama samii irraa dhalateen yoo hin sochoone, sanyii hin mancaane isa bara baraan jiraatuu fi turu irraa hin dhalanne. Yoo qajeelummaa Kiristoos akka eegumsa isaanii tokkichaatti hin amananne; yoo amala Isaa hin fakkeessine, hafuura Isaatiin hin hojjenne, qullaa dha, uffata qajeelummaa Isaa hin uffanne. Yeroo baay’ee warri du’an akka warra jiraataniitti ni lakkaa’amu; sababiin isaas, warri yaada mataa isaanii irratti hundaa’anii waan isaan fayyina jedhan hojjechaa jiran keessaa, Waaqni akka isaan fedha isaa gaarii fedhanii fi raawwatan keessatti hojjechaa hin jiru.”

“Waan kun gaariidhaan bakka bu’ameera sulula lafeewwan goggogaa Hisqi’eel mul’ata keessatti argeeni.” Review and Herald, January 17, 1893.

Ergaan Laa’oodiqiyaa jalqabatti bara 1856 keessatti Adventismii keessatti dhihaate; waggaa sanauma keessatti Gooftaan ifa guddachaa jiru “yeroo torbaa” kan Seera Leewwota boqonnaa digdamii jaha keessaa bane. Ergaan bara 1856 sun, kan ergaa keessaa gara qalbi-didddeebi’uutti waamu, fi ergaa raajii alaa of keessaa qabu, bara 1863 keessatti didame. Ergaan Laa’oodiqiyaa eegee “Kiristoos isin keessa jiraachuun, abdiin ulfinaa” jedhu, bara 1888 keessatti Jaarsolii Jones fi Waggoneriin irra deebi’amee dhihaate; ergaan sunis obboleettii Whiteen akka ergaa Laa’oodiqiyaatti adda baafame.

Tartiiba irratti tartiibaan, Hisqi’eel boqonnaa soddonii-torbaffaan Hisqi’eel hafuuraan Fulbaana 11, 2001tti akka geeffameen jalqaba; achittis inni Adveentizimii Laa’odiiqeyaa, kan cubbuu fi irra-daddarbiidhaan du’e, akka arguuf ilaalcha ni kennameef. Ergaasii ergaamoota raajii addaan baafamanii lama akka kennu itti himame. Isa jalqabaa walitti makamuu akka uumamu godha, garuu qaamoleen sun ammas du’oo dha. Raajiin inni lammaffaan ergaa “bubbee afurii” lafeewwan san irratti jireenya akka afuufuuf waama. Ergaan bubbee afurii ergaa mallattoo warra dhibba tokkoo fi afurtamii afurii kuma ta’ee, kan ergaamoota afur bubbee afur qabanii jiran adda baasu dha. Obboleettii White bubbee afur sana akka “farda aarii qabu”tti adda baasti; inni to’atamaa waan jiruuf, of baqsiisee bahuuf ni barbaada. Fardi aarii qabu sun kan Islaamaa ti; inni of baqsiisee ba’ee karaa isaa irratti du’aa fi badiisa fiduuf ni barbaada, akkuma Fulbaana 11, 2001tti godhe sana, akkasumas seera Dilbataa yeroo dhihoo dhufutti deebi’ee ni hiikama.

Ergaan sun du’aa ta’e san gara loltoota tokkoomanii miilla isaanii irratti dhaabbanitti fida. Loltoon tokkoome sun ergaa ergamaa torbaffaa irratti deebii kennuudhaan miilla isaa irratti ni kaafama; jechuunis, bara sagalee ergamaa torbaffaa keessatti iccitiin gaa’ela dhibba afurtamii afur kuma tokkoo fi afurtamii afurii Kiristoos wajjin raawwatama.

Ergasii Hisqi’el walitti qabamuu uleewwan lamaa, kanneen saba tokko ta’an, ni argisiifama. Uleewwan lamaan kun mootummaa kaabaa Israa’elii fi mootummaa kibbaa Yihudaa ti; isaanis yeroo bittinnaa isaanii waloo kan waggaa kuma lamaa fi dhibba shanii fi digdamii xumura irratti

saba tokko ta’anii walitti makamu. Xumurri isaanii waloo mana qulqullummaa hafuura ni uuma; kunis waggoota afurtamii jaha, kan yeroo bittinnaa waloo sanaa jalqabaa fi xumura irratti argamuun, bakka bu’a.

Barumsa kana barruu itti aanu keessatti qo’annoo kana itti fufna.

“Isaanis ganama keessaa ka’anii gara lafa onaa Teqoo’aatti ba’an; yeroo isaan ba’an keessa mootummaa keessa dhaabatee Yehoshaafaax akkana jedhe, Na dhaga’aa, yaa Yihudaa fi jiraattota Yerusaaalem; Waaqayyo Gooftaa keessanitti amanaa, isin ni jabaattu; raajota isaattis amanaa, isin ni milkooftu. 2 Seenaa Baraa 20:20.”

“Macaafa Gooftaa Waaqa keessanii, akka jabaattaniif; raajota isaa macaafaa, akka milkooftaniif.”

“Isaayaas 8:20. ‘Gara seeraatti fi gara dhuga ba’umsaatti; yoo isaan akka dubbii kanaatti dubbachuu baatan, sababiin isaa ifni isaan keessa waan hin jirreef.’”

“Barruuleen lama asitti saba Waaqayyoo dura kaa’amaniiru: haala milkaa’inaaf barbaachisan lama. Seerri Yihowaa ofii Isaatiin dubbatame, fi hafuuri raajii, madda ogummaa lama ta’anii saba Isaa muuxannoo hundumaa keessatti qajeelchu. Keessa Deebii 4:6. ‘Kun ogummaa keessanii fi hubannaa keessan saboota duratti in ta’a; isaanis ni jedhu, Dhugumatti, sabni guddaan kun saba ogeessaa fi hubannaa qabu dha.’”

“Seerri Waaqayyoo fi Hafuura Raajii wal harkaa qabuudhaan waldaa geggeessuu fi gorsuu keessatti waliin hojjetu; yeroo hunda immoo waldaan kana Seerichaaf abboomamuudhaan beektee fudhatteetti, hafuurri raajii karaa dhugaatti ishee qajeelchuuf ergameera.

Mul’ata 12:17. “Bineensichi dubartittii wajjin ni dheekkame; achiis sanyii ishee keessaa hafan warra ajajawwan Waaqayyoo eeganii fi dhugaa ba’umsa Yesuus Kiristoos qaban wajjin waraana godhuuf ni deeme.” Raajii kun ifatti akka agarsiisutti, waldaan haftee seera Isaa keessatti Waaqayyoon ni beeksifti, kennaa raajii immoo ni qabaatti. Ajajamuun seera Waaqayyootiif, akkasumas hafuuri raajii yeroo hundumaa saba Waaqayyoo dhugaa adda baaseera; qormaanni immoo yeroo baay’ee mul’ata yeroo ammaa irratti kennama.

“Bara Ermiyaas baraatti sabichi ergaa Musee, Eliyaas yookaan Eeliishaa irratti gaaffii hin qaban ture; garuu ergaa Waaqayyo biraa gara Ermiyaasitti ergame gaaffii keessa galchaniif fi cinaatti dhiisan, hamma humni fi aangoon isaa badee, furmaatni hafee tokko illee hin jiraannee, Waaqayyo booji’amuutti isaan geessuun isaanii malee.”

“Akkasumas, bara Kiristoositti namoonni ergaan Ermiyaas dhugaa akka ta’e barataniin turan; yoo bara abbootii isaanii keessa jiraatanii utuu ta’ee, ergaa isaa ni fudhanna turre jedhaniif of amansiisan; garuu yeroo walfakkaatu keessatti ergaa Kiristoos, kan raajonni hundinuu waa’ee isaa barreessan, ni didaa turan.

“Ergaan ergaa ergamaa inni sadaffaan addunyaa keessatti ka’e sanaan, kan seera Waaqayyoo guutummaa fi humna isaa keessatti waldaa kiristaanaatti mul’isuuf ta’e, kennaan raajii immoo battalumatti deebi’ee haaromfame. Kennaan kun guddinaa fi fuulduratti geessuu ergamaa kanaa keessatti gahee baay’ee olaanaa ta’e raawwateera.

“Akkuma garaagarummaan yaadaa hiika Caaffata Qulqullaa’oo fi mala hojii irratti ka’ee, kan amantii warra ergaa sana amanan jeequu fi hojii keessatti addaan ba’uu fiduuf yaadame, hafuurri raajii yeroo hundumaa haala sana irratti ifa kenneera. Inni yeroo hundumaa yaada keessatti tokkummaa fi gocha keessatti waliigaltee qaama amantootaa keessatti fideera. Rakkoo guddaa ergaa kana babal’achuu fi hojii kana guddachuu keessatti yeroo kam iyyuu ka’e hundatti, warri seera Waaqayyoo fi ifa Hafuura Raajii cinaatti jabaatanii dhaabatan mo’ataniiru; hojii isaaniis harka isaanii keessatti milkaa’eera.” Loma Linda Messages, 34.